

Sygn. akt I ACz 1121/12

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2012 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Ryszard Iwankiewicz (spr.)

Sędziowie: SSA Iwona Wiszniewska

SSA Eugeniusz Skotarczak

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w dniu 21 grudnia 2012 roku w Szczecinie

sprawy z powództwa (...) w H.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. i S. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o stwierdzenie nieważności umowy cesji wierzytelności

na skutek zażalenia powoda

na zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Okręgowym w Szczecinie

z dnia 2 listopada 2012 roku, sygn. akt VIII GC 350/12

postanawia:

oddalić zażalenie.

SSA I. Wiszniewska SSA R. Iwankiewicz SSA E. Skotarczak

Sygn. akt I ACz 1121/12

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z dnia 2 listopada 2012 roku Przewodniczący w Sądzie Okręgowym w Szczecinie dokonał zwrotu pozwu (...) w H. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. i S. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. o stwierdzenie nieważności umowy cesji wierzytelności.

W uzasadnieniu zarządzenia powołano się na dyspozycję art. 1302 § 1 k.p.c. Wskazano, że przedstawione w uzasadnieniu pozwu okoliczności potwierdzają, że powództwo dotyczy praw majątkowych. Jako prawa majątkowe określa się te, które wywodzą się bezpośrednio ze stosunków obejmujących interesy majątkowe stron, a więc wynikające z prawa zobowiązań, prawa rzeczowego, prawa spadkowego, majątkowych spraw małżeńskich oraz z innych uprawnień dotyczących świadczeń materialnych. Zgodnie zaś z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego przez sprawę o prawa majątkowe w rozumieniu art. 13 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych należy rozumieć sprawę, której przedmiotem jest żądanie majątkowe, a więc której pozytywne rozstrzygnięcie przedstawia dla powoda bezpośrednią wartość majątkową i odnosi bezpośredni skutek w sferze jego interesów majątkowych. Sąd zauważył, że jako podstawę powództwa wskazano art. 58 k.c, zaś w razie nieważności czynności prawnej nie wywołuje ona żadnych skutków w sferze cywilnoprawnej. Rozstrzygnięcie w kontekście stwierdzenia nieważności umowy cesji wierzytelności oddziaływać będzie zatem na sferę interesów

majątkowych stron, przesądzi, czy wierzytelność będąca przedmiotem cesji nadal przysługuje spółce S.. Skoro powódka jest współnikiem pozwanej spółki, wysokość przysługujących pozwanej wierzytelności i jej sytuacja majątkowa przekładają się w sposób bezpośredni na zakres uprawnień, wynikających z uczestnictwa w spółce kapitałowej. Z tych względów niniejsze powództwo należało zakwalifikować jako sprawę o prawa majątkowe. Na gruncie zaś art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych wytoczenie niniejszego powództwa wywołało konieczność uiszczenia opłaty stosunkowej obliczonej od wskazanej wartości przedmiotu sporu, tj. 8.150 złotych (5% z 163.000 zł). W konsekwencji nie było podstaw do zastosowania w niniejszej sprawie art. 14 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, jako że obowiązek uiszczenia opłaty stosunkowej, wynikający z art. 13 ww. ustawy wyłącza możliwość pobrania opłaty podstawowej od pozwu. Powódka wytaczając powództwo uiszcza opłatę w wysokości 30 zł, co skutkowało przyjęciem, iż pozew nie został należycie opłacony.

Zażalenie na powyższe zarządzenie złożyła powódka, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego, według norm przepisanych.

Skarżąca argumentowała, że od pozwu o stwierdzenie nieważności umowy cesji wierzytelności z dnia 31 stycznia 2012 r. została uiszczona opłata sądowa w wysokości 30 zł,

albowiem przedmiotowym pozvem powód wnosi o ustalenie, że umowa cesji wierzytelności z dnia 31 stycznia 2012 r. jest w świetle obowiązujących przepisów prawa czynnością nieważną. Pozew o stwierdzenie nieważności umowy cesji wierzytelności z dnia 31 stycznia 2012 r. dotyczy zatem praw o charakterze niematerialnym - taki jest bowiem charakter żądania ustalenia nieważności umowy cesji wierzytelności z dnia 31 stycznia 2012 r., a nie jak przyjął Sąd Okręgowy - prawa o charakterze materialnym. Stwierdzenie tej nieważności nie oznaczałoby dla powoda jakiegokolwiek wartości majątkowej i nie odnosiłoby bezpośredniego skutku w sferze interesów majątkowych powoda. Wierzytelność przysługująca spółce S. Sp. z o.o. w S. wobec Pana L. K. (1), będąca przedmiotem zaskarżonej umowy cesji wierzytelności, będzie przysługiwać spółce S. Sp. z o.o. w S. bez względu na to, czy zostanie stwierdzona nieważność umowy cesji wierzytelności z dnia 31 stycznia 2012 r. czy też nie, a zatem nie będzie powodować żadnych zmian w sferze interesów majątkowych spółki S. Sp. z o.o. w S. i tym samym - w sferze interesów majątkowych powodowej spółki (...) w H. - współnika spółki S. Sp. z o.o. w S.. Na skutek zawarcia umowy cesji wierzytelności pomiędzy spółkami (...) Sp. z o.o. w S. a spółką (...) Sp. z o.o. w S., obarczonej wadą nieważności, zmieniła się jedynie osoba dłużnika spółki S. Sp. z o.o. w S., natomiast wierzytelność przysługująca spółce S. Sp. z o.o. w S. wobec Pana L. K. (1), spółce tej nadal przysługuje i to w tej samej wysokości. Jednocześnie powód sprecyzował pozew w zakresie wartości przedmiotu sporu, podając, iż wskazanie przedmiotu sporu nie dotyczy przedmiotowej sprawy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie podległo uwzględnieniu.

Nie zasługiwało bowiem na akceptację Sądu odwoławczego stanowisko skarżącego odnośnie niemajątkowego charakteru niniejszej sprawy o stwierdzenie nieważności umowy cesji wierzytelności z dnia 31 stycznia 2012 r. zawartej pomiędzy D. Sp. z o.o. w S. i S. Sp. z o.o. w S., której przedmiotem była wierzytelność przysługująca spółce S. Sp. z o.o. w S. wobec L. K. (1) w wysokości 163.000 zł.

Niespornym jest, że ustawa z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) nie przewiduje dla tak określonego powództwa stałej opłaty sądowej. Sąd Apelacyjny podziela jednak ocenę, która stoi u podstaw wydania zaskarżonego zarządzenia, iż od tak sformułowanego pozwu jest należna opłata stosunkowa stosownie do treści art. 13 ust. 1 cyt. ustawy, co wyłącza sięgnięcie do przepisu art. 14 tejże ustawy mającego charakter rozwiązania wyjątkowego. W myśl zaś art. 13 ustawy o kosztach

sądowych w sprawach cywilnych opłatę stosunkową pobiera się w sprawach o prawa majątkowe i wynosi ona 5% wartości przedmiotu sporu lub zaskarżenia, jednak nie mniej niż 30 zł i nie więcej niż 100.000 zł. Konieczną przesłanką

wyznaczenia na tej podstawie należnej opłaty sądowej od pozwu jest zatem ustalenie, że sprawa ma charakter majątkowy (nie zaś – jak wskazywał skarżący – charakter „materialny”).

Sięgnąć zatem trzeba do pojęcia sprawy majątkowej. O majątkowym charakterze roszczenia decyduje ściśle powiązanie zasadniczego przedmiotu rozstrzygnięcia z mieniem powoda, a inaczej gdy roszczenie zmierza do osiągnięcia bezpośredniego skutku ekonomicznego (por: postanowienia Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2009 r., II PK 240/08, LEX nr 535829, i z 27 marca 2008 r., II CZ 4/08, LEX nr 627218).

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest stwierdzenie nieważności umowy cesji wierzytelności, a nie przejęcia długu, co z racji argumentacji podniesionej w zażaleniu należy szczególnie tu podkreślić. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko zawarte w zaskarżonym zarządzeniu, iż w takim ujęciu na mienie powódki będzie miało wpływ rozstrzygnięcie sądu w tym zakresie. Nie jest bowiem tak, jak przekonuje skarżący, iż skutek zawarcia umowy cesji wierzytelności pomiędzy spółkami S. Sp. z o.o. w S. a spółką D. Sp. z o.o. w S. zmieniła się osoba dłużnika spółki S. Sp. z o.o. w S., natomiast wierzytelność przysługująca spółce S. Sp. z o.o. w S. wobec Pana L. K. (1) spółce tej nadal przysługuje i to w tej samej wysokości.

Należy zważyć, iż powódka (...) w H. i spółka D. sp. z o.o. w S. są współnikami pozwanej S. sp. z o.o. w S.. Kwestionowana umowa cesji wierzytelności została natomiast zawarta pomiędzy spółkami - S. jako cedentem i D. jako cesjonariuszem, a jej przedmiotem była wierzytelność w wysokości 163.000 zł przysługująca cedentowi - spółce S. wobec L. K. (1). Innymi słowy, na skutek zawarcia przedmiotowej umowy doszło do przelewu wierzytelności ze spółki S. na spółkę D., a w żadnym razie nie doszło do zmiany dłużnika, którym nadal pozostaje L. K. (2), tyle że jest on zobowiązany wobec innego podmiotu (bez udziału powódki). W rezultacie, spółka S. (której współnikiem jest powódka) przestała pełnić rolę wierzyciela, którym stała się w jej miejsce spółka D.. Taka cesja w sposób oczywisty rzutuje więc na sferę praw majątkowych powódki, co wynika zresztą wyraźnie z treści samego pozwu, w którym przecież twierdzono, że umowa cesji wierzytelności „ma na celu doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia majątkiem firmy S. Sp. z o.o. z siedzibą w S.” (k. 13 akt).

Zgodnie zaś z art. 19 ust. 2 k.p.c. w innych sprawach majątkowych (nie o roszczenia pieniężne) powód obowiązany jest oznaczyć w pozwie kwotą pieniężną wartość przedmiotu sporu.

Podobnie art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c. stanowi, że pozew w sprawach o prawa majątkowe powinien zawierać oznaczenie wartości przedmiotu sporu, chyba że przedmiotem sprawy jest oznaczona kwota pieniężna. Tak też powód w pozwie wskazał wartość przedmiotu sporu właśnie na kwotę 163.000 zł, powołując się nadto na argument odnoszący się do wartości przedmiotu sporu jako legitymizujący właściwość rzeczową sądu okręgowego. Z tego względu nie może być tu mowy o „pomyłce”, jak sugeruje się w zażaleniu, a tym samym sama strona powodowa przyznała de facto, że sprawa ma jednak charakter majątkowy, choć niepieniężny.

W tym stanie rzeczy opłata sądowa od niniejszego pozwu miała charakter stosunkowy i wyrażała się w sumie stanowiącej 5% wartości przedmiotu sporu wskazanej przez samego powoda w pozwie, czyli z 163.000 zł. Opłaty takiej jednak strona powodowa, reprezentowana przez radcę prawnego, przy wnoszeniu pozwu nie uiściła, co musiało skutkować jego zwrotem po myśli art. 130² § 1 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398 k.p.c, orzekł jak w sentencji

SSA I. Wiszniewska SSA R. Iwankiewicz SSA E. Skotarczak